

ПІДПРИЄМСТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ, ІСНУЮЧИЙ СТАН ТА ІНВЕСТУВАННЯ

Уманський національний університет садівництва

Анотація. У статті досліджено інвестиційне забезпечення підприємств виробників сільськогосподарської техніки. Встановлено, що існуючий стан розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування неспроможний забезпечити агропромислову сферу технічними засобами, здатними підвищити рівень механізації виробничих процесів аграрних підприємств та відтворити виробничо-технічний потенціал АПК. Відновлення позитивної динаміки інвестицій вимагає радикальних заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємств та найшвидшої макроекономічної стабілізації у державі.

Ключові слова: інвестиційне забезпечення; сільськогосподарське машинобудування; інвестиційна політика; технічні засоби.

AGRICULTURAL MACHINE BUILDING ENTERPRISES, CURRENT SITUATION AND INVESTMENT

Abstract: The article examines the investment support of agricultural machinery manufacturers. It is established that the current state of development of agricultural machinery is unable to provide the agro-industrial sector with technical means capable of increasing the level of mechanization of production processes of agricultural enterprises and to reproduce the production and technical potential of agriculture. Restoring the positive dynamics of investment requires radical measures to increase the investment attractiveness of enterprises and the fastest macroeconomic stabilization in the country.

Keywords: investment support; agricultural engineering; investment policy; technical means.

Майбутнє сільського господарства України неможливе без використання сучасних технологій та забезпечення аграріїв високоякісною сільськогосподарською технікою. Проблема розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування та розробка заходів сприяння їх інвестиційній діяльності на сучасному етапі є особливо актуальною. В країні більшість підприємств перестали існувати, а ті що зберегли виробництво, скоротили його обсяги, технічний рівень техніки, яка виробляється, характеризується технологічно застарілою. Проте, окремі підприємства сільськогосподарського машинобудування, здатні конкурувати на ринку. Дослідження інвестування сільськогосподарського машинобудування є заходом визначення можливостей розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування.

Питання інвестиційного забезпечення виробництва сільськогосподарської техніки досліджуються у працях А.В. Віток, , М.І. Кісіля, О.З. Редьква, Г.М. Підлісецького, та інших. Незважаючи на важливість проведених досліджень, проблема виявлення обсягів інвестування підприємств залишається недостатньо вивченою та потребує додаткових досліджень.

Сільськогосподарське машинобудування України забезпечує аграрні підприємства засобами праці. Але, протягом останніх років виявлена негативна динаміка зменшення обсягів виробництва усіх видів сільськогосподарської техніки, відбувається поступова деградація машинобудівних технологій аграрного сектору. Відсутність можливостей використання якісної сільськогосподарської техніки призводить до порушення технологій виробництва, негативного впливу на екологію, зниження конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції.

Подальше збільшення виробництва та досягнення конкурентних переваг вітчизняних виробників сільськогосподарської техніки можливе виключно за умови здійснення постійних техніко-технологічних удосконалень. Хоча таке збільшення є примарними, що підтверджується зростаючим імпортом сільськогосподарської техніки для підприємств АПК. Ринок технічних засобів заповнений технікою іноземних компаній "New Holland", "Valley", "Lindsay", "CASE IH", "Claas", "Massey Ferguson", "Mainero", "MacDon", "AGCO", "Amadas", «Мінський тракторний завод». Ці та

низка інших компаній забезпечують вітчизняних аграріїв широким асортиментом необхідної техніки, конкуруючи з національними виробниками та збільшуючи свою частку на українському ринку. Успіху вони досягли використовуючи ситуацію ігнорування інвестування в цій галузі українськими виробниками.

В Україні є підприємства, які здатні виготовляти високотехнологічну продукцію, до таких підприємств можна віднести ПАТ «Херсонський машинобудівний завод» - упровадив нову технологію фарбування і розробив нові пристосування і жнивarki для кукурудзи і соняшника; ПАТ «Харківський тракторний завод» - декларує плани щодо складання продукції в Євросоюзі, модернізує номенклатуру, вводячи в неї трактори для фермерів; ПАТ «Білоцерківсільмаш» - розробив агрегат для внесення безводного аміаку.

Дані підприємства наращують свій потенціал і можуть розраховувати на зовнішнє інвестиційне забезпечення (поряд із власними інвестиційними ресурсами), для виходу на шлях інноваційно-конкурентного розвитку. Державні програми інноваційного розвитку часто не забезпечують очікуваних результатів, міністерства і відомства, обтяжені соціальною необхідністю підтримки традиційних виробництв, не мають достатньо коштів для інноваційних перетворень, а недержавні комерційні установи все ще не можуть здійснювати довгострокові проекти, які б забезпечували базові технологічні зміни. Так як більшість підприємств сільськогосподарського машинобудування не володіє технологічним обладнанням та необхідними знаннями для виробництва нової сільськогосподарської техніки, перспективи залучення інвесторів до відродження виробництва є примарними. Налагодження ремонтних робіт є єдиним шляхом продовження роботи таких підприємств. Доцільно визначити ремонт якого сільськогосподарського обладнання можуть забезпечити дані підприємства: техніка закордонного виробництва; сільськогосподарська техніка вітчизняного виробництва та виробництва СРСР; техніка домашніх господарств населення. Усі підприємства сільськогосподарського машинобудування мають можливості розвитку, але перспективи розвитку залежать від матеріально-технічної бази підприємства та бажання розвивати виробництво. Реалізація інвестування економічного розвитку можлива за умови повноцінного функціонування всіх складових процесу інституційного середовища в державі [1].

Для ефективного розвитку сільськогосподарського машинобудування необхідним видається збільшення обсягів залучення інвестицій. Найбільший обсяг інвестицій в машинобудівну галузь України спостерігався у 2014 році, а саме 1 167,8 млн. дол. Проте спостерігається негативна тенденція, адже за останні роки обсяг інвестицій зменшився. Серед країн-лідерів, що інвестують у галузь, провідні позиції займає Кіпр, однак такі інвестиції можна назвати скоріше реінвестуванням національної економіки, оскільки основний приплив капіталу здійснюється українськими компаніями, що зареєстровані в цій офшорній зоні. Передбачається, що залучення інвестицій та ефективна інвестиційна діяльність стануть поштовхами для розвитку галузі сільськогосподарського машинобудування та дадуть змогу збільшити кількість інноваційних розробок у цій галузі [2].

Відновлення позитивної динаміки інвестицій вимагає радикальних заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємств сільськогосподарського машинобудування та найшвидшої макроекономічної стабілізації у державі. Виходячи із сучасного стану системи орієнтирів інвестиційного процесу в Україні, можливі такі напрями інвестиційної політики: заохочення приватних капіталовкладень у виробничу сферу та скорочення частки державних; стимулювання інвестицій, спрямованих на створення ресурсозберігаючих технологій; сприяння переміщенню капіталу в наукомісткі галузі; залучення іноземних інвестицій. Для стимулювання припливу інвестицій в економіку, утворення інвестиційно-привабливого середовища й активізації інвестиційної діяльності державі потрібно вдосконалювати структуру аграрної економіки, формувати ринок землі, запроваджувати іпотечне кредитування підприємств АПК, удосконалювати ринкову інфраструктуру аграрного сектору та систему управління й мінімізації ризиків [3].

Потрібні якісні зміни в інвестуванні: ефективне поєднання інвестицій та інновацій. Інвестиції повинні бути інноваційними, та такими, що сприяють прогресивним структурним змінам економіки. Метою побудови інвестиційно-орієнтованої моделі розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування як фактора забезпечення результативного розвитку відповідно з соціально-економічною стратегією є використання всіх наявних важелів, механізмів та інструментів використання інвестиційного потенціалу для забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці, раціонального використання природних ресурсів, охорони довкілля, соціальної комфортності проживання населення на відповідній території [4].

У складних економічних умовах, що склалися в Україні, потреба в інвестиційних ресурсах на оновлення матеріально-технічної бази підприємств сільськогосподарського машинобудування постійно зростає. Така ситуація вимагає пошуку нових схем, джерел інвестування та розробки довгострокової програми фінансового забезпечення. З цією метою необхідно забезпечити інвестиційну спрямованість бюджетного планування з можливим поділом бюджету будь-якої області на три частини: поточні витрати, інвестиційний розвиток і залучення коштів населення до розвитку аграрної сфери регіону на принципово нових засадах [5].

Модернізація підприємств сільськогосподарського машинобудування вимагає також ефективної організації науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. В сучасних умовах необхідно, насамперед, прискорити освоєння наукових досягнень в аграрному секторі, так як використання наукової та наукоємної продукції сприяє підвищенню результативності виробництва, продуктивності праці та ефективності функціонування агропромислових та обслуговуючих підприємств. Саме перспективні та наукомісткі технології допоможуть підвищити конкурентоспроможність підприємств сільськогосподарського машинобудування та забезпечити їм гідне місце на світовому аграрному ринку.

Таким чином, існуючий стан розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування неспроможний забезпечити агропромислому сферу технічними засобами, здатними підвищити рівень механізації виробничих процесів аграрних підприємств та відтворити виробничо-технічний потенціал АПК. Серед підприємств машинобудівного комплексу підприємства сільськогосподарського машинобудування найменш підготовлені, до ринкових умов господарювання, оскільки інвестиції здійснюються в розвиток лише окремих підприємств і обсяги інвестування є значно меншими від необхідного, що вимагає оптимізації структури джерел їх фінансування. Активізувати інвестиційну діяльність потрібно за рахунок концентрації зусиль на пріоритетних напрямках розвитку аграрного сектору на основі формування національної, галузевих, регіональних та інших інвестиційних програм. Особливе значення серед них має Державна інвестиційна програма розвитку АПК, якою визначено інвестиційні пріоритети на рівні як держави, так і регіонів та враховано зональні організаційно-економічні особливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вітюк А. В. До питання необхідності розвитку інвестування сучасних підприємств [Електронний ресурс] / А. В. Вітюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. Електрон. текст. дані. 2018. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2018/paper/view/4403>.
2. Редьква О. З. Аналіз основних показників функціонування та розвитку сільськогосподарського машинобудування в Україні / О. З. Редьква // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2019. Т. 30(69), № 4(2). С. 30-36. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2019_30%2869%29_4%282%29__8
3. Васильєва Л.М. Оцінка інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору. Вісник Черкаського університету. Серія "Економічні науки". 2015. № 24 (357). С. 43—48.
4. Хвесик М. А. Стратегічні альтернативи інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку агропромислового комплексу України / М. А. Хвесик // Економіка АПК. 2011. №.7 С. 150 – 151.
5. Лупенко Ю. О. Фінансування інвестицій у сільськогосподарське виробництво / Ю. О. Лупенко, Є. І. Лупенко // Економіка АПК. 2010. №10. С. 122 – 125.

Коваленко Олександр Григорович - аспірант кафедри менеджменту, Уманський національний університет садівництва, Умань, email: kovalenko.com@gmail.com

Kovalenko Oleksandr Hryhorovych - postgraduate Student, Department of Management, Uman National University of Horticulture, Uman, e-mail: kovalenko.com@gmail.com